

กองระบาดวิทยาครบรอบ 25 ปี
25th ANNIVERSARY DIVISION OF EPIDEMIOLOGY

ปีที่ ๒๘ ฉบับที่ ๔๔
๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๐

VOLUME 28 : NUMBER 44
OCTOBER 31, 1997

ISSN 0125-7447

การเฝ้าระวังโรคประจำสัปดาห์

WEEKLY EPIDEMIOLOGICAL SURVEILLANCE REPORT

กองระบาดวิทยา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
DIVISION OF EPIDEMIOLOGY MINISTRY OF PUBLIC HEALTH

สารบัญ

CONTENTS

รายงานการสอบสวนโรคเลปโตสไปโรซิส 617
หมู่ที่ 7 บ้านนาช้างน้ำ ตำบลท่าบ่อ อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย

รายงานการสอบสวนโรคเลปโตสไปโรซิส

หมู่ที่ 7 บ้านนาช้างน้ำ ตำบลท่าบ่อ อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย

(Investigation of Leptospirosis at Nachannam Village ThaBo subdistrict,
ThaBo district, Nongkhai Province.)

ด้วยงานระบาดวิทยา ฝ่ายสุขภาพและป้องกันโรค โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชท่าบ่อ ได้รับทราบผลการตรวจเลปโตสไปโรซิส (LEPTOSPIRA AB.) จากบริษัท Radioimmunoassay Center ที่โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชท่าบ่อส่งตรวจ พบผู้ป่วยมีผลการตรวจ LEPTOSPIRA AB. ผล POSITIVE จำนวน 1 ราย เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2540 ผู้ป่วยชายไทย อายุ 36 ปี อยู่บ้านเลขที่ 90 หมู่ที่ 7 บ้านนาช้างน้ำ ตำบลท่าบ่อ อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย เข้ารับการรักษาเป็นผู้ป่วยที่โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชท่าบ่อ เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2540 กลับบ้านเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2540 แพทย์วินิจฉัยครั้งสุดท้ายว่า ป่วยด้วยโรค LEPTOSPIROSIS งานระบาดวิทยา ฝ่ายสุขภาพและป้องกันโรค โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชท่าบ่อ ได้ดำเนินการสอบสวนควบคุม และป้องกันโรคในวันที่ 19 สิงหาคม 2540

วัตถุประสงค์

1. เพื่อยืนยันการเกิดโรค
2. เพื่อหาสาเหตุของการเกิดโรคและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง
3. เพื่อวางแผนควบคุมโรค

วิธีการสอบสวน

รวบรวมข้อมูลผู้ป่วยจากประวัติการรักษาที่โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชท่าบ่อ และสัมภาษณ์ผู้ป่วยพร้อมญาติตามแบบสอบสวนโรค และสำรวจสภาพแวดล้อมพื้นที่ที่เกิดโรค

นิยามผู้ป่วย

ในการค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติม โดยผู้ป่วยมีประวัติการลุยน้ำ หรือแช่น้ำนานๆ และมีอาการไข้สูงกว่า 38.5 องศาเซลเซียส ร่วมกับอาการ 2 ใน 3 อาการ คือ ปวดกล้ามเนื้อ ง่วง ดันชา สะโพก หรือปวดศีรษะ หรือตาแดง

ข้อมูลทั่วไป

บ้านนาช้างน้ำ หมู่ที่ 7 ตำบลท่าบ่อ อำเภอท่าบ่อ อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชท่าบ่อ ประชากรทั้งหมด 1,321 คน ชาย 677 คน หญิง 644 คน จำนวน 270 หลังคาเรือน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร นอกฤดูทำนามีอาชีพรับจ้างทั่วไป พื้นที่รอบหมู่บ้านเป็นที่ลุ่มทุ่งน่าน้ำท่วมขัง

ผลการสอบสวน

ผู้ป่วยชายไทย อายุ 36 ปี อยู่บ้านเลขที่ 90 หมู่ที่ 7 ตำบลท่าบ่อ อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย อาชีพรับจ้างทั่วไป อยู่อาศัยกับภรรยา มีบุตรสาว 2 คน อายุ 11 ปี และ 6 ปี ตามลำดับ ก่อนป่วยไม่เคยเดินทางไปค้างคืน นอกจากรับจ้างทั่วไปในเขตตำบลท่าบ่อ รับประทานเนื้อสัตว์ดิบ เช่น เนื้อโค กระบือ เป็นบางครั้งที่อยู่อาศัยเป็นบ้านไม้ได้จุดเตา ใต้ถุนบ้านชื้นแฉะ และมีน้ำคร่ำขัง ข้างบ้านมีน้ำท่วมขังก่อนป่วย

ประวัติการเจ็บป่วย

หลังจากรับจ้างคืนมา 3 วัน ผู้ป่วยมีอาการปวดตามกล้ามเนื้อ ปวดศีรษะ ตาแดงทั้ง 2 ข้าง ไข้ตัวร้อน เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2540 และได้ซื้อยามารับประทานเองที่บ้าน

วันที่ 31 กรกฎาคม 2540 มีอาการไข้ตัวร้อน ไอมีเสมหะ ปวดตามร่างกาย ไปตรวจรักษาที่โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชท่าบ่อ อุณหภูมิของร่างกายเท่ากับ 39.5 องศาเซลเซียส ความดันโลหิต 110/70 มิลลิเมตรปรอท แพทย์วินิจฉัยว่า เป็นโรคไข้หวัดใหญ่ (INFLUENZA) ให้ยาไปรับประทานที่บ้าน ได้แก่ ยา PARACETAMOL, PEN V, BRUFEN, MUSCOL

วันที่ 3 สิงหาคม 2540 ผู้ป่วยมีอาการไข้ เหนื่อย เพลีย ปวดเมื่อยตามร่างกาย มีเลือดออกตามไรฟัน ไปตรวจที่คลินิกเอกชน แพทย์แนะนำให้เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล ญาตินำส่งโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชท่าบ่อและรับเข้าเป็นผู้ป่วยในเวลา 9.30 น.

อาการแรกเริ่ม มาโดยรวดเร็ว รู้สึกตัวดี อ่อนเพลีย Vital sign อุณหภูมิของร่างกายเท่ากับ 37.8 องศาเซลเซียส ชีพจรเท่ากับ 108 ครั้งต่อนาที หายใจเท่ากับ 20 ครั้งต่อนาที ความดันโลหิตเท่ากับ 80/50 มิลลิเมตรปรอท แพทย์วินิจฉัย R/O ITP c PYREXIA CAUSE

การรักษาที่สำคัญ

5% D/N/2 + B.CO, PGS 2 ล้านยูนิต , GENTAMYCIN, PARACETAMOL, MTV, VIT.K 1 AMP, OXYGEN CANULAR, VIT.C, TRANSAMINE, WB 2 ยูนิต RETAIN FOLEY'SCATHETER, CARMINATIVE, DULCOLAX, เจาะไขสันหลังได้ CSF สีเหลืองใส HYDROCORTISONE ,DIAGEST, ATARAX ผลการชันสูตรที่สำคัญ CBC PLATELET ต่ำกว่าปกติ BUN, CR, LFT ค่าสูงกว่าค่าปกติ ผลการ

รายงานการสอบสวนโรคเลปโตสไปโรซิส

หมู่ที่ 7 บ้านนาช้างน้ำ ตำบลท่าบ่อ อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย

(ต่อจากหน้า 618)

รักษาผู้ป่วยมีอาการดีขึ้นตามลำดับ ช่วยเหลือตัวเองได้และแพทย์อนุญาตให้กลับบ้านได้ เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2540 รวมวันรับการรักษา 17 วัน

ดำเนินการ

1. ประชุมชี้แจงผู้นำหมู่บ้าน เพื่อทราบสถานการณ์โรค พร้อมวิธีควบคุมป้องกัน
2. ให้สุขศึกษาแก่ประชาชน เพื่อป้องกันโรค
 - หลีกเลี่ยงการลงแหล่งน้ำท่วมขัง โดยเฉพาะผู้ที่มีบาดแผลที่ต้องแช่น้ำ
 - บริโภคอาหารที่สุก
 - ปกปิดอาหาร น้ำดื่ม น้ำใช้ ให้มิดชิด เพื่อป้องกันหนูปัสสาวะรด
 - บริโภคน้ำดื่มที่ต้มสะอาด และใช้น้ำที่สะอาด
3. กำจัดแหล่งรังโรค โดยเฉพาะหนู ทำความสะอาดสิ่งแวดล้อมบริเวณที่อยู่อาศัย
4. ค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติมในระดับโรงพยาบาล สถานีอนามัย หมู่บ้าน พร้อมทั้งสอบสวนในรายที่สงสัย
5. ค้นหาประชากรที่เป็นกลุ่มเสี่ยง โดยเฉพาะกลุ่มที่ต้องลงแหล่งน้ำขังเป็นประจำ
6. เฝ้าระวังโรคในพื้นที่ หลังจากเกิดผู้ป่วยรายสุดท้าย 2 เดือน

สรุปผล

พบผู้ป่วยยืนยัน LEPTOSPIROSIS 1 ราย ที่บ้านนาช้างน้ำ หมู่ที่ 7 ตำบลท่าบ่อ อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย จากการสอบสวนโรค ระบังก่อนป่วย ผู้ป่วยไม่ได้เดินทางไปต่างจังหวัด รับจ้างทั่วไป และรับจ้างค้ำนาอยู่ในเขตตำบลท่าบ่อ การเกิดโรคน่าจะเกิดจากการสัมผัสกับปัสสาวะของหนูที่มีเชื้อ *LEPTOSPIRA* ในทุ่งนาที่มีน้ำท่วมขัง ประกอบกับผู้ป่วยมีแผลที่บริเวณมือข้างขวาขณะรับจ้างค้ำนา

ผลการค้นหาผู้ป่วย ไม่พบผู้ป่วยเพิ่มขึ้น

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

การติดตามผู้ป่วยต้องใช้เวลามากเนื่องจาก ผู้ป่วยแจ้งที่อยู่ไม่ตรงกับที่ผู้ป่วยอยู่จริง การซักประวัติที่อยู่ ต้องให้ละเอียด ทั้งที่อยู่ขณะป่วยและที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้

คณะสอบสวนโรค

1. นายพิชัย สุขสบาย (Pichai Suksabai) นักวิชาการสุขาภิบาล
2. นายสมควร ดวงจันทร์ (Somkuam Duangchan) เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน
โรงพยาบาลสมเด็จพระพุทธราชท่าบ่อ